



# Čitateľské portfólio

Ako podporovať čitateľstvo detí  
bez čitateľských denníkov





# AKO PRACOVAŤ S TÝMITO MATERIÁLMI?

Dobre vypracovaný čitateľský denník nám povie všetko o literárnom diele a jeho autorovi. Nepovie nám ale vôbec nič o dieťati, čitateľovi. Čitateľské portfólio je slobodný, kreatívny a otvorený priestor, ktorý pomáha čitateľstvu rásť. Aby bolo portfólio pre vás a deti skutočne nápomocné, je dôležité, aby ste rešpektovali jeho pravidlá.

## 1

### **Zakladač pre každé dieťa**

Každé jedno dieťa má vlastný zakladač alebo škatuľku, kde si zbiera svoje čitateľské zážitky.

## 2

### **Kniha podľa vlastného výberu**

Nechajte deti vyberať si, čo chcú čítať. Posilníte tým chuť detí siahať po knihe a ďalej sa jej venovať.

## 3

### **Aktivity z portfólia neznámkujte ani nežadávajte ako domáce úlohy**

Domáce úlohy nemotivujú deti čítať viac ani nezlepšujú vzťah ku knihám. Ak sa do aktivity navyše primieša tlak na výkon, potešenie a ochota sa prirodzene vytrácajú.

## 4

### **Dátum je dôležitý**

Dajte si záležať, aby deti vždy vyplnili dátum aktivity. Iba takto budete môcť neskôr odsledovať vývoj čitateľa.

## 5

### **Právo nedočítať knihu**

Nezabúdajte uplatňovať dôležité právo nedočítať knihu. Mladšie aj staršie deti nájdu v týchto materiáloch vyhradený priestor na svoje dôvody a pocity z nedočítaných kníh.

## 6

### **Nie všetky materiály naraz**

Nepoužívajte všetky aktivity naraz. Vyberajte si z nich podľa čitateľského veku detí a konkrétnych cieľov, ktoré chcete s deťmi v najbližšom období dosiahnuť.

# Prečo nie ďalší zošit

Zošit má veľmi limitujúcu formu, zvyčajne do neho iba píšeme alebo kreslíme. Zakladače a škatuľky nám dávajú omnoho väčšiu slobodu. Materiály v nich môžeme jednoducho prehadzovať, vracat sa k nim v čase a dopĺňať ich, ale aj obohacovať o trojrozmerné objekty.

Na označenie škatuľky alebo ako prvú stranu v zakladači môžete využiť nasledujúcu stránku, kde si dieťa iba dopíše svoje meno.



Povzbudzujte deti dopĺňať svoje čitateľské portfólio kedykoľvek. Majte vždy poruke kôpku papierov a lepiacich papierikov, aby sa učili zapisovať si všetko, čo k nim náhodne prichádza: tipy na pekné knižky, ktoré zachytia cez prestávky alebo na iných vyučovacích predmetoch, rozhovory o filmových spracovaniach kníh, myšlienky na práve rozčítaný príbeh.



# MOJE ČITATEĽSKÉ PORTFÓLIO



# Čitateľské portfólio pre najmenších školákov

Recenzie najmladších školákov nemusia byť textovo bohaté, s čítaním a písaním sa iba zoznamujú. To však neznamená, že si nemôžu zachytiť úspech z prečítanej knihy, pocity z rozčítaného príbehu, čitateľské zážitky. Rátajú sa, samozrejme, aj prečítané obrázkové knihy alebo také, ktoré nemajú žiadne slová.

Z nakresleného obrázka rýchlo pochopíte, čo deti v knihe oslovilo a ak budú chcieť, môžete sa o tom s nimi porozprávať. Aktivitu im nedávajte ako domácu úlohu. Stojte pri ich čitateľskom raste a podporte ich aj vtedy, ak sa im kniha nepáčila alebo ju nedočítali. Toto všetko je súčasťou spoznávania svojho čitateľstva a čitateľských preferencií.



Ak si deti budú z knihy vypisovať zaujímavé slová, neopravujte ich pravopis, otočené písmenká, nepoužívajte červené pero. Tešte sa z ich objavovania a pomôžte im pochopiť význam jednotlivých slov. Ukážte deťom, že slová môžu byť hra a zábava. Pomôže im to ľahšie sa vracieť ku knihám a nezľaknúť sa, keď v texte nájdú niečo, čomu hneď nerozumejú.

# Hurá, prečítaná kniha!



MENO:

DÁTUM:

NÁZOV KNIHY:

Čo sa ti v knihe páčilo? Nakresli si k tomu obrázok alebo si odkresli niečo pekné z knižky.

Môžeš urobiť  
aj koláž!



Povedz Ňufovi, aká bola táto kniha:



# Spoznávam nové slová



MENO:

DÁTUM:

NÁZOV KNIHY:

Slová sú kamaráti! Tu si zapíš všetky zaujímavé slová, s ktorými si sa skamarátil/a v tejto knižke.



# Ahoj, nedočítaná kniha!

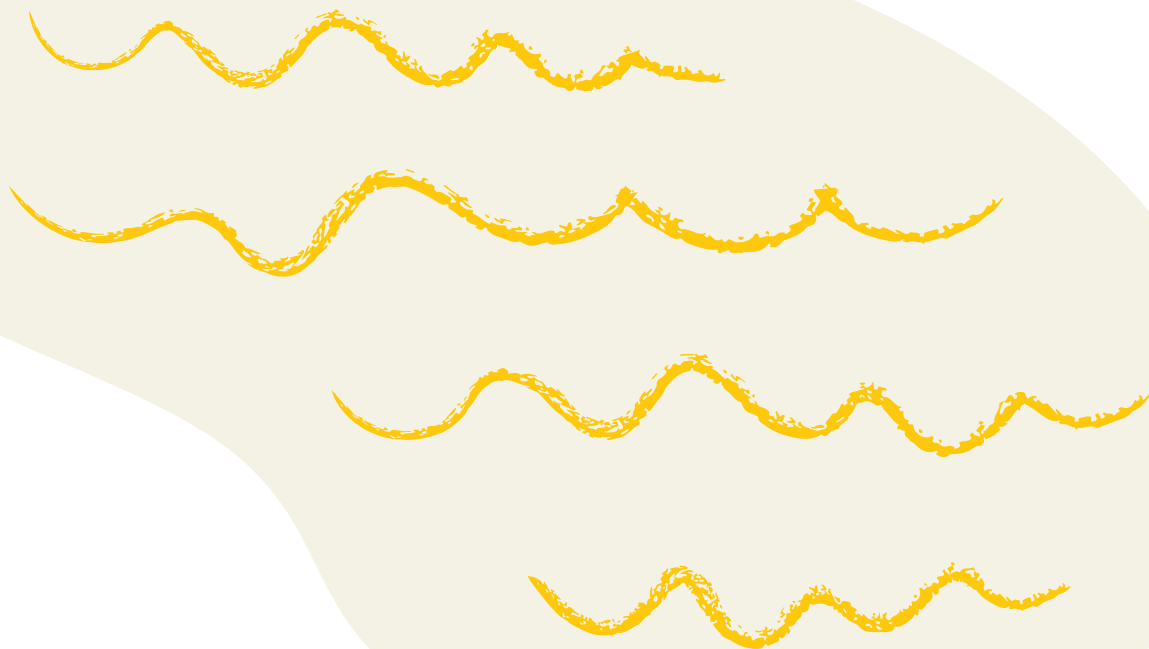


MENO:

DÁTUM:

NÁZOV KNIHY:

Nechať niečo plávať znamená pustiť to, čo už nepotrebujeme. Nemusia sa ti páčiť všetky knihy. Tu môžeš nechať plávať knižku, ktorá ťa neoslovila. Medzi vlny v jazierku napíš dôvody, prečo si knihu nedočítal/a.



*Túto knihu nechávam plávať, lebo...*

# Čitateľské portfólio pre starších školákov

Nasledujúce stránky nemajú žiadne vekové obmedzenie. Môžete ich rovnako dobre využiť na prvom aj na druhom stupni. Nehľadajte v nich kontrolné otázky k hlavným postavám alebo dejovým líniam, sú zamerané predovšetkým na prežívanie dieťaťa, spoznávanie vlastných čitateľských zručností a hľadanie silného čitateľského zážitku.

Pre niektoré deti môže byť náročné prejsť zo známeho „*O čom bola kniha?*“ na hlbavejšie skúmanie typu „*Čo v tebe kniha zanechala?*“. Doprajte im čas. Takýmto deťom tiež pomôže, ak im budete rozprávať o svojich čitateľských skúsenostiach a o tom, čo s knihami prežívate.

Je v poriadku, ak do časti, čo si chcú z knihy pamätať, budú písať veci, ktoré by ste možno nečakali. Žiadna odpoveď tu nie je správna ani nesprávna. Čím dlhšie budete s portfóliom pracovať, tým lepšie deti zistia, čo všetko sa dá objaviť v jednej knihe – a napokon aj v sebe.



Knižná recenzia pre staršie deti má špeciálny priestor pre nedočítané knihy. Je to naozaj veľká vec, ktorú môžete deti naučiť a aj mnoho sa z nej ako učiteľ/ka dozvedieť. Uplatňujte právo nedočítať knihu, ale zároveň deti učte pomenovať svoje dôvody a pocity. Cez spoznávanie toho, čo im vyhovuje alebo nevyhovuje, postupne objavujú svoju čitateľskú identitu.

# Môj zážitok s knihou



MENO:

DÁTUM:

NÁZOV KNIHY:

AUTOR/KA:

KNIHU MI ODPORUČIL/A:

ČO SI CHCEM Z KNIHY PAMÄTAŤ

PREČO SOM KNIHU NEDOČÍTAL/A

FORMÁT KNIHY



KNIHU HODNOTÍM



ČÍTALA SA MI

- ľahko  
 ťažko

# Obraz, ktorý si chcem pamätať

MENO:

DÁTUM:

NÁZOV KNIHY:

## ČO SI MÔŽEŠ NAKRESLIŤ?

- knižných hrdinov podľa svojich predstáv,
- scénu, ktorá ťa chytila za srdce,
- svoje pocity,
- odkresliť obrázok z knižky.

# Slová a vety, ktoré sa mi páčili

MENO:

DÁTUM:

NÁZOV KNIHY:



# Slová a vety, ktoré sa mi páčili

MENO:

DÁTUM:

NÁZOV KNIHY:

VZOR



svit

= svetlo,  
jas

„Potrebujeteš niekoho,  
kto ti verí.“



ške  
škrekot  
aliek

už viem, ktorý  
vták je alka



# Kde všade sa mi podarilo čítať

MENO:



Čítať môžeme naozaj všade. Počíta sa aj päť minút.  
Kde všade sa ti to podarí?

Zapíš si dátum  
do okienka.

V POSTELI

NA ZÁCHODE

VO VANI

V SKRINI

V PARKU

V LESE

PRI VODE

NA BALKÓNE

V AUTE

V AUTOBUSE

VO VLAKU

NA HOJDAČKE

V TRIEDE

U STARÝCH  
RODIČOV

NA TAJNOM  
MIESTE

POD STOLOM

NA ZASTÁVKE

V KNIŽNICI

doplň



# Aké knihy sa mi podarilo prečítať

MENO:



Knihy majú rôzne podoby. Čím viac ich prebádaš, tým lepšie budeš vedieť, aké pasujú práve tebe.

Zapíš si **názov knihy** do okienka.



SMUTNÁ KNIHA

SMIEŠNA KNIHA

STRAŠIDELNÁ  
KNIHA

ENCYKLOPÉDIA

KNIHA  
O ZVIERATÁCH

KOMIKS

OHROMNE ČUDNÁ  
KNIHA

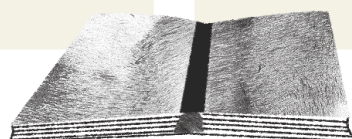
OBRÁZKOVÁ KNIHA

SKUTOČNÝ PRÍBEH

KNIHA S BÁSŇAMI

KNIHA O NIEKOM,  
KTO SA MI PODOBÁ

AUDIOKNIHA



# Moje čitateľské zrkadlo



MENO:

DÁTUM:

AKÉ KNIHY SA MI PÁČIA

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

AKÁ SOM ČITATELKA/  
AKÝ SOM ČITATEĽ

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

AKO MA VIDÍ UČITEL/KA

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

ČO NOVÉ MÔŽEM SKÚSIŤ  
V ČÍTANÍ

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---



# Moje čitateľské zrkadlo



MENO:

DÁTUM:

## AKÉ KNIHY SA MI PÁČIA

- *fantasy*
- *silné dievčenské hrdinky*
- *mám rada, keď má kniha peknú obálku alebo ilustrácie*
- *komiksy o priateľstve/láske*
- *vždy sa poteším, keď sa v príbehu udeje niečo nečakané*
- *neremášam príliš malé písmenka*

## AKÁ SOM ČITATEĽKA/ AKÝ SOM ČITATEĽ

- *čítam pomaly*
- *viem sa dobre vetiť do postavy v knihe*
- *viem si veci dobre predstaviť: ako keby mi v hlave išiel film*
- *rada čítam mladšej sestre*
- *vždy si predstavujem iné konce príbehov*

vyhýbame sa škále dobrý/zlý

VZOR

## AKO MA VIDÍ UČITEĽ/KA

- *neváhaš sa zapojiť do diskusie*
- *máš výbornú pamäť na detaily v príbehu*

Zamerajte sa na silné čitateľské stránky dieťaťa. Je to vynikajúca príležitosť na budovanie jeho čitateľského sebavedomia.

vypisuje učiteľka/učiteľ

## ČO NOVÉ MÔŽEM SKÚSIŤ V ČÍTANÍ

- *vyskúšať nový štýl*
- *pri čítaní myslím na mobil - chcem popracovať na sústredení*



# Objavujem radosť z čítania



MENO:

DÁTUM:



Niekedy sa stáva, že nás čítanie hnevá alebo nám nejde tak, ako by sme si priali. Napíš tu všetko, čo ťa trápi. Ak nevieš, čo by ti pomohlo, s nápadmi ti môže pomôcť dospelý.

ČO MA NA ČÍTANÍ NEBAVÍ/  
ČO MI ROBÍ ŤAŽKOSTI

ČO BY MI POMOHLA



# O krok ďalej

**Keď prenesiete pozornosť z tradičných rozborov obsahu a formy diel na individuálne prežívanie detí a ich čitateľské zážitky, uvažovanie detí vás začne prekvapovať. Deti postupne objavia, že čítanie má rôzne podoby, každý má iný čitateľský vkus alebo že nedočítať knihu nie je hanba, ale skúmanie seba ako čitateľa.**

**Ak máte pocit, že si deti v čítaní začínajú veriť a/alebo sú už schopné kriticky uvažovať, ponúknite im knižnú recenziu, ktorú nájdete na ďalšej strane.**

# Moja knižná recenzia



MENO:

DÁTUM:

NÁZOV KNIHY:

AUTOR/KA:

ČO MA V KNIHE UPÚTALO

ČO SA MI NEPÁČILO / S ČÍM NESÚHLASÍM

POSTAVA, KTORÁ MI PRIPOMENULA NIEČO O SEBE

 Neváhaj si zaznačiť, čo to bolo.

KOMU BY SA KNIHA MOHLA PÁČIŤ

FORMÁT KNIHY



KNIHU SOM

- dočítal/a  
 nedočítal/a

ČÍTALA SA MI

- ľahko  
 ťažko

# Čitateľská reflexia na konci školského roka

Za desať mesiacov školského roka sa môže zmeniť mnohé. O to viac, ak deťom dáte príležitosť rásť, vnímať knihy inak, všímať si svoje prednosti, ale aj zručnosti, v ktorých sa môžu zlepšovať.

Koniec školského roka je výbornou príležitosťou na to, aby deti nazreli do svojho portfólia a vnímali čitateľskú cestu, ktorou si prešli. Cieľom nasledujúcej aktivity je odsledovať svoj dlhodobý progres, prežiť si opakovane najsilnejšie čitateľské zážitky a odchádzať na prázdniny s pocitom, že každý je dobrý čitateľ.



Ak sú deti ochotné, môžete si po individuálnej reflexii urobiť spoločnú diskusiu. Vznikne tak priestor na rovesnícke odporúčania, zdieľanie pozitívnych čitateľských zážitkov a spoznávanie čitateľských preferencií v triede.

# Môj prečítaný rok 20\_\_ / \_\_



MENO:

Vezmi si svoje čitateľské portfólio a zalistuj v ňom. Spomínaš si na knihy, ktoré ti za posledný školský rok prešli rukami? Tu si môžeš zaznačiť všetko, na čo nechceš zabudnúť.

KNIHA, KTORÁ MI PRIRÁSTLA K SRDCU

POSTAVA, KTORÚ BY SOM CHCEL/A STRETNÚŤ NAOZAJ

NAJKRAJŠIE ILUSTRÁCIE SOM OBJAVIL/A V KNIHE

NA ČO SOM V ČÍTANÍ OBZVLÁŠŤ HRDÁ/HRDÝ



**Čitateľské portfólio pripravilo OZ Krajina čitateľov.**

**Odborná konzultácia: Mgr. Zuzana Kováčová Švecová, PhD. / Katedra  
elementárnej a predškolskej pedagogiky PF UMB v Banskej Bystrici**

**Viac materiálov a článkov na podporu čitateľstva detí:**

**[KRAJINACITATELOV.SK](http://KRAJINACITATELOV.SK)**